

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Ústav české literatury a literární vědy

Oponentský posudek diplomové práce Mgr. Veroniky Abbasové *Fanfikce a intertextualita*

Diplomatka se v předkládané práci zaměřila na klasifikaci intertextových vztahů, do nichž vstupuje fanfikce. V úvodu je třeba ocenit již samotnou volbu tématu. Fenomén fanfikce je jistě jedním ze zásadních projevů současné produkce mediálních textů. Akademické reflexe se mu zatím spíše vyhýbají, a přitom – jak ukazují některé z podnětů, které nabízí Veronika Abbasová – souvisí s řadou podstatných literárně teoretických a estetických otázek, jako např. problematizace estetické kategorie vkusu, de/redefinování kulturního kánonu, možné způsoby recepce multimedálních textů, ideologické a mocenské nástroje literatury, apod.

Jak naznačuje název a úvod práce, autorka se soustředila především na problém intertextuality, jež se ukáže jako jeden ze stěžejních podmínek fanfikce vůbec. Již v úvodu upozorňuje na specifickou „acafan“ perspektivu. Spojení akademického a fanouškovského pohledu se jeví vzhledem k tématu jako skvělá volba a pro čtenáře je jistě lákavé. Opора a dostatečné zázemí v obou kontextech je patrné z celé práce, která je skutečně podložena velmi pečlivým prostudováním sekundárních zdrojů - jež autorka navíc vhodně podrobuje kritické a komparativní analýze -, a současně ukotvená v bohaté čtenářské i autorské (!) diplomantčině zkušenosti s fanfikcí. Téma i klíčovou terminologii (fanfikce, fandom, fanon, slash apod.) se jí podařilo velmi dobře uchopit a definovat, k čemuž přispěla i koherentní a dobře strukturovaná kompozice práce. Velmi přehledný je i popis historie fanfikce a současného stavu bádání, včetně pokusu porovnat se situací v českém kulturním kontextu. Autorce se tedy podařilo velmi dobře představit fenomén fanfikce a zasadit jej do širšího kulturního kontextu, zmiňuje i zdánlivě neliterární aspekty, jež se ovšem na charakteru fanfikce zásadními způsobem podílejí – například otázka autorských práv.

Škoda, že v průběhu práce převažuje akademická deskripce na úkor slibované fanouškovské fascinace. Ona „acafan“ perspektiva, na niž autorka upozorňovala v úvodu, mohla vést k mnohem pozornějším interpretacím. Například v souvislosti se slash fikcemi by bylo zajímavé na konkrétním textu demonstrovat ono sociologické čtení (analýza konstruování queer identity, mocenských vztahů). Poněkud povrchně vyznívá čtvrtá kapitola. V souvislosti s využíváním kulturního kánonu ve fanfikcích zmiňuje autorka „pohádky, bibli,

písně a poezii, beletrii a filmy“, což jsou ovšem příliš obecné kategorie kulturního kánonu, jež jsou zdrojem intertextuality jako takové. Lepší by bylo zvolit pouze jeden narativ – například mýtus, který mezi zmiňovanými podkapitolami zrovna chybí, a v kazuistické kapitole vysvětlit, jakým způsobem pracuje fanfikce s kulturním kánonem. Části věnované intertextovým vztahům typickým pro fanfikci by prospěla komparace s některými koncepty intertextuality používanými v rámci čtení popkulturních textů – např. Ecův koncept seriality (především princip remaku). V závěru dochází autorka k několika zajímavým souvislostem, jak pro pojetí intertextuality (např. její hypertextové pojetí), tak fanfikce (např. vztah fanfikce a orality) – i ony by si zasloužily analytičtější komentář. V souvislosti s povahou fanfikční narace by bylo také zajímavé a podnětné zamyslet se nad „fanpotenciálem“ zmiňovaných kultovních textů (autorů, žánrů) – předpokládají například určité narativní rysy následné fanfikční využití, jsou některé vhodnější než jiné? V souvislosti s žánry, které autorka zmiňuje, mě napadá například detektivka – proč je postava Sherlocka Holmese fanfikcí (včetně slash narací) využívána mnohem více než například Hercule Poirot?

Předcházející výtky považují především za podněty k následující diskusi, práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a navrhuji ji podle průběhu obhajoby hodnotit v rozmezí výborně – velmi dobře.

Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.

V Praze 9. září 2013